

e-kamenolomna

ИВАН ДАВИДКОВ

Каменоломна

стихотворения

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО – ВАРНА
1972

СЪРЦЕБИЕНЕ

СЪЛЗА НА ПЕРОТО

Дали сте мислили, че сте родени за поети?
Не ни оставихте дебели томове,
не ни събиряхте на юбилеи.
Вървите в избелели снимки – с голфове широки
и каскети -
и на колана ви разтегнат
пистолетът се люлее.

Оставихте по десетина песни. Груби и тревожни като тия
планинчета, родени в беден дом,
които вдигат към света юмрук
под еката на полунощна сприя,
под пукота на вятър-горолом.

Димеше свещ. И в часовете кратки,
додето върху голи корени другарите ви тежко спят,
редяхте в пожълтелите тетрадки
слова, които крачат по замръзналия път,
конто като вас са обкръжени от хайки и блокади. И кръвта,
протекла от прокъсаните вени
на Словото, прогаря сипеите на нощта.

Под едър сняг или под ръмка ситна
отивахте на бой, където буря срина долове.
Картечница, като машина линотипна,
набираше предсмъртните ви стихове.

Лежахте мъртви по площадите. И майките, познали
най-свидните, ви възкресяваха с очите си,
за да погледате зазарящия ден:
ненаградени, ненакичени с медали,
а на ревера само със един цветец –
от прясната ви кръв роден.

За да ви хванат за ръка земята и небето,
като в Ботева балада,
до нас да ви изправят, за да срещнем погледа ви благ,
и като в томче неиздадено, огрявано от звездопада,
да търсим песните ви върху пряспата на някой син овраг

Луната в полунощ да разговаря с вашите души,
въззети над стръмни облаци. И да звъни край братските
могили сенокос.

А вие да ни се усмихвате от порцеланови портрети
под песента на някой селски кос.

КРЪГ

Часът на бавните съновидения
не ще настъпи никога. Моли,
крещи – асфалти нажежени
ще те затрупват с трясък на коли
и сенки на среднощни самолети
с огромни гвоздеи ще заковават
абстрактните платна на градовете
по твоите стени. И ти ще преминаваш
кръстовища с мъгла и светофари,
облечен в сънища, свистящ от брулнати листа,
и ще се мъчиш да отмиеш заран
от своето лице
кънтежа на нощта.
А той като разсърден кошер ще се буди.
И ти с трагична ясност ще разбираш,
че си частица от плътта
на тия кръстопътища и сенки луди,
които корените си в душата ти събират,
че глух би бил живота ти, ако не слизаха през
дефилето
коли, навързани с въжета светлина и мрак,
ако не удряха с юмруци по небето
насрещни фарове и викове на влак.

НЕИЗПРАТЕНО ПИСМО ДО ЯНИС РИЦОС

Денят и нощта мълчаливо се разминават. Техните стъпки ли чуваш? Или това е часовоят? Треската те люлее. И над очите ти избухват огромните, ехтящи дървеса на прибоя.

По каменния склон полунощният час възлиза.
Исправи се – и с ръка като камъка упорита
настържи звезден прах от затворническата си риза,
стрий в дланта си на нощните заливи светлините,
викове на стачниците, мрака на техните юмруци,
спомена за гласа на любимата, смеха на
тесалийските ветрове –
и всичко сложи в една чаша, наляна със звуци
на прииждащи мълнии, на ликуващи дъждове.

Това лекарство спасява човека от най-страшната болест.
Пий го – шибан от сенки на мрежи бодливи!

Едно утро ще откърти вратата на бараката,
ще завърти пух на тополи.
И към залива веселия тропот на обувките ви
дълго ще се срива.

Тогава на един маслинов лист
със сълза ще напишеш най-хубавата песен за свободата.
Ще си облечеш риза от ек на бриз
и вратовръзка ще си сложиш – първата
светкавица на идващото лято.

Заливът като огледало в шепата на острова ще свети.
Кораби ще мият косите си, по лицата им ще тече ръжда.
И по високите до небето дървета
ще се качва слънцето към песента на птичите гнезда.

ИСПАНИЯ

На П.

Зад борда се заклати
и проряза с кремъчни бърда небето
испанската земя:
маслинови горички, сипеи
и облаци
с тояжка светлина в ръката,
запътени към андалузките села..

Любители на спомени,
не замижавайте като през изстрел
над спусъка на фотоапарата.
Не се прицелвайте в снагата на Испания –
тя цялата гори от рани.

Небето ѝ мълчи, разпънато от есенни съзвездия.
Под тях минават нощем нейните разстреляни поети.
Облегнат върху рамото на вятъра
на своята Гренада се усмихва Лорка
и чисти от ревера си засъхналата кръв.

Измислица са пъстрите кориди!
Измислица е тая нощ, която като бик люлее
рога от остри облаци –
и есенните дървеса се бранят,
размятали червени плащеници.

Зад кораба плющи немлъкващата канонада на водата.
Любители на спомени,
не замижавайте като пред изстрел
над спусъка на фотоапарата.
Не се прицелвайте в снагата на Испания
тя цялата гори от рани...

АРХЕОЛОГИЯ

Конете в тракийските гробници цвият.
Мазилката пада от удар на остро копито,
Да станем и зоб да им сложим в дланта си:
далечно сияние на градове и на гари.

Хиляда години юздите сънуват поле
и месецът нощем намества крака си на стремето.

Хиляда години на път, за да дойдат до нас.

– О вие, които копаете тая могила,
открихте ли нейде – под камък и корен – гласа
на оня тракиец, препускал през древните нощи?
Открихте ли сянка на влюбена, с поглед дълбок,
където усмивката негова се е люлеела
подобно листец, от дъха ѝ понесен в небето?

– Под кирките мълком се ронеше пръст. Нищо друго.
И само на късче от ваза се смееше поглед на птица...

Археология – мъдра, жестока наука...

Ние сме много заети със делнични грижи –
нямаме време за размисъл, за топлота.

Някога кирката ще ни потърси.
Сухите буци какво ще ѝ кажат за нас?
Ще е студено. И месецът, сведен, ще яха
тропот и плясък на рижи тракийски коне.

БЕЗСЪННИ ГРАДОВЕ

На Димитър Гулев

Ах, нервни градове! Разхождат се след полунощ,
не им се спи. Излизат да подишат
свеж въздух. Вятърът свисти край тях –
и вдигнали яки от кестени и от тополи
те мълчаливо крачат по асфалта.

Аз съм ги срещал през такива часове
и съм им казвал: „Добър вечер“ – и съм гледал
как свети огънчето на цигара
в дланта им. И съм чувал остро то тиктакане
на хиляди будилници, което ги обгръща
отвсякъде. Неумолимото напомняне
за утрешния ден лежи, подобно капсул
под часовете. Рано призори
от рязък звън ще се взриви небето
и ще разсъмне...

А в полунощ отново ще поемат градовете
след своята безсъница – да търсят тишина –
и със неврастеничен жест ще палят
лютивите цигари...

ПАТЕТИЧЕН СОНЕТ

В памет на Юрий Гагарин

Човекът слага в джоба камък лунен
и тръгва – сам небе и светлина –
по тайна на сивеещи лагуни,
по кратери от остра тишина.

Докосва се до погледи, налени
във лунните морета. Вдига взор –
и сам прашинка от огромната вселена
той дава дъх на мъртвия простор...

Човекът ще гори и ще възкръсва.
Град метеорен вените му ще разкъсва,
но той ще мисли, ще бълнува, ще лети

и седнал до мечтата си от вчера,
ще счупи своя хляб и ще вечеря
със обгорени от съзвездия пети.

СЪРЦЕБИЕНЕ

Дори да отидем на най-високия връх, дето
има само облаци и пееща вода
и приведено духа в шепите си небето,
за да разпали залез от искрата на една звезда;
дори да се подслоним в колиба на пастири,
с дъх на летни стада и на липов цвят,
и до среднощ през пролуките да ни свири
приближаващ вятър или отминаващ водопад –
все ще дойде час, когато ще погледнем дали
не иде раздавача,
дали няма да свърне към нашата врата –
и белият облак ще ни изглежда в здрача
като разгърнат вестник, над който се е привела вечерта...

Новини, отпечатани с букви звездни.
Как да разгадаем техния език?
Ще пука огънят. И над урви и бездни
ще чуем на далечни антени ехтящия вик.

И в дима на чая, през който облачното било свети,
ще видим дима на среднощни гари...
И ще тръгнем към жаравата на градовете
с транса на нестинари.
След нас ще се ронят зъберите на планинския път,
ударена от тях, ще крещи тишината.
Конете на дъжда по билото ще летят
и ще късат хамута на дъгата.

ПОКРИВ

ДОМ В ПЛАНИНАТА

Замесвайте бетона привечер със сенки на високи буки,
с кънтене на каменоломни и сънища на ветрове,
и дайте на кълвача, който по дънера отсрещен чука,
с ек от камбанките на гари, кофража ви да закове.

Усмивки на жени любими като огледала сложете
по стаите си – и живейте във техния опалов плен.
В камината ломете клони и буйни празненства палете
с разгарящото се сияние на някой прелетял елен.

Дайте душа на всички вещи – студен е дом, от тухли само.
Ако със спомена е скучно, повикайте една мечта.
На изгрева подайте ключа, когато, тежък като камък,
последният ви дъх заскача по сипея на вечността.

ПОКРИВ

А най-добре е покривът на всяка къща
да бъде къс небе. Да виждаш над стените
движението на всемира. И когато сядаш да обядваш,
небето да постила на софрата ти
прозрачна сянка на отлитащ облак
и да разрязваш своя черен хляб
със ножа на соколово крило.

Но ние се боим от тая откровеност
на небесата. И се скриваме под стрехи и тавани,
заклучваме се със врати и щори.
Ала природата намира ключа
и влиза пак.

Погледайте зидаря:
с ръждиви като сипея ръце
той не нарежда звънки керемиди,
а крачи върху изгрев. И нозете му
се гънат над греди от кръгозори.

ВАР

Варта е делник. Сивота. И скука.
Тя е най-бедната от всички вещи.
Подобно побеляла циганка седи до изкопа.
Сивее върху прашните греди
и гвоздеите. Плиска от варелите
на каруцарите – и криволича по паважа,
размазвана от колелета и обувки.

Варта е тракане на кофи. Обед върху вестник.
Ръце напукани над сух, напукан хляб.

А само на два разкрача от нас се ражда чудо. –
Варовикът се мята в лудата прегръдка на водата
и спомнил си големите вечерни дъждове,
и облаците над клисурата, и снегопада,
той целият сияе и към нас обръща
лицето си усмихнато и белозъбо,
и ни докосва неговия дъх
звънтящ и сребърен.

Ноември си отива,
наметнал своята дъждовна дреха
с провиснали ръкави. Смее се варовикът
и неговата светлина сподиря пътника.
Върви ноември. По обувките му лепне вар.
Той ще изцапа някой облак,
когато спре да се изтрие пред вратата
на своя дом. Ще вдигна поглед да го изпроводя
и пред очите ми голямата му сребърна следа
ще се разпали и ще заблести
в рояк съзвездия...

ГЛИНА

Под стрехи на грънчарници крайпътни
се бяхтят ридове и небеса
и в длани, хлъзгави от здрач, се раждат
най-простите човешки чудеса.

Лудува ек на далнина и облак
във стомната, която се върти,
и глинени жени зората кърмят
със песен на разкрехнати врати.

ПОСТЕЛЯ

Снех обувките прашни и шала.
От умора лютяха очите.
Ти леглото ми беше застлала
с една мартенска нощ ековита.

И се проснах връз синия сън на реките.

Шумолеше под лактите ехо далечно,
мрачината се диплеше като бразда
и усещах: подобно на камъче речно
под моето рамо
помръдва звезда.

СЛЪНЦЕ

Ако не сте живели край река,
която плиска в подмолите спомени за планини,
аз ще измисля долина, където
тече река такава. Ще ви вода
при нея да поседнем върху шум на бродове.
А в дъното на вирове селяни далечни ще орат
сияещите облаци на небосвода.

По най-голямата бразда ще слезе слънцето
да се изкъпе: пламнали талази с плясък
брега ще ронят.
Ще седне после между нас.
От мокрите му къдри ще тече вода
и по нозете златни ще тъмнее пясък.

Аз привечер ще го поканя вкъщи...
Ще мине пътник, ще го заслепят стъклата
и ще възкликне примижал: „Какъв огромен
залез свети!“
Ще се изгуби между хълмовете, без да знае, че у нас
седи самото слънце, чупи къшей земен хляб
и с дъх люлее супата, димяща на софрата.

БРАДВИ

Секачите размахват брадви. Остър
и блеснал изведнъж – като треска –
се носи техният ехтеж. Залитат
върхари, с пукот дращят по небето
и го обсипват с хиляди искри.

Пригответхте ли печките за зимата?

Колите ще докарат отдалече
скриптеж на бавни шини и мълчание
на дървеса. То ще лежи, натрупано
под навесите. С него ще разпалват
жарта. И във мига, когато сте улисани
над хляба и прането, от искри докосната,
душата на гората ще възкръсне,
ще се забъхти в своя чер капан
и птиците на всички нейни пролети
ще литнат, сепнати, и ще размахат
крила от пламъци. Ще седне лятото
на буков корен – и по струни на реки,
опънати от планината до морето,
очите му ще минат да разбудят
забравени слова и гласове.

И есента под клоните ще тръгне,
повела за ръка момиченцето си – мъглата –
да му наниже от искри герданче.

Ще трепне ли душата ви, ще ви разтърси ли
магията на тоя час вечерен,
или улисани във грижи делнични
с едно парцалче светлинка ще кърпите
износената риза на дърваря
и ще си мислите за супата, която
писука в тенджерата върху печката?...

БУРЯ

И ето: дъжд отново забушува.
Пороите отвлякоха последната звезда.
Крайпътните дървета се събуват
и газят боси в тъмната вода.

В едно се сляха небеса и сгради.
Вървиш по насип, блъсваш се в луна.
Като стъкло
на тротоара пада
и се разбива гръмотевичната светлина.

Под екот на чадъри многоцветни
с лилави, сини, жълти гласове
градът се спъва –
чака да му светне
внезапна мълния, или ехтеж на гара да го позове.

Но чува само негърските барабани на капчука.
Небето на чадърите сивее и расте.
И тръгнала към теб, усмивката ми в бурята блещука
безпомощна и ласкава като фенерче на дете.

ПРЕДМЕТИТЕ

Предметите, докосвани от нас,
обичани, забравяни – живели
и нашия живот, стареят мълком
във старомодните си облекла,
отдръпват се в ъглите или на тавана
по тяхното безмълвне върви дъждът.

А ние в някой лекомислен час
без жал ги даваме на вехтошаря,
забравили, че в тия вещи –
под лак, под глеч или под вехта кожа
на скърцащо кресло – личи следа
на ден отминал, че усмивка наша
под шевове пращни се тан

И натоварваме на някоя каруца тия спомени.

Купувачият даже и не подозира,
че след конете му върви и сянка от душата ни
към неговия дом – ведно с дъха
на тия безсловесни вещи. И се чуди,
че късно нощем стъклената кана
звъни – и нечий глас тече от нея
във чашите, че от креслото пада
шумът на рокля – и една милувка
по нея слиза като лунен лъч.

Предметите си спомнят наши тайни,
привички, погледи и смехове.
И нашият живот попива мълчаливо
и неотменно в чуждата съдба.

ПРЕДГРАДИЕ

Плющене неочаквано и рязко
се удря в моя сън и– той прозвънва.
Надигам се и гледам: по стъклата
отсреща, и по покривите мокри
тече, кръжи и скача светлина.
Съседките от горните етажи
сега изтупват своите легла.

Чаршафите плющят и се изтягат
от вятъра. Кварталът се люлее
крилат и сънен – и над пътя падат,
тъй както пада лист или перо,
среднощни думи, ласки, изневери
(изкачвали на пръсти стъпалата),
безсъници, желания и мисли,
ревниво скривани от чуждите очи.

Плющят чаршафите. И всички тайни на нощта
кръжат в небето, дето ново утро
прорязва облаците.

Нека почнем всичко отначало.
На спирката ни чака първия трамвай.

КАМЕНОЛОМНА

ЛЕЯРНА

Какво пасете с тия геги от стомана,
пастири на нощта ?
Стадата на метала още спят
в кошарата на пещите.
Те ще се втурнат подир час навън.
Руната им червени
ще ви засипят със искри.

Отново птичи гласове. Отново зазоряване,
макар че бавните стрелки на сенките ви по стената
показват полунощ...

Ще скръцне бравата. И идващият ден ще види
до сгурията
огромни късове от бдение, от полет на ръце безсънни,
с най-прозаичното название м е т а л.

Посейте в него гласовете си —
по-здраво корените им да го споят!

Аз искам да послушам как ликуват релсите над моста,
за който тая нощ отливате стомана.

Мълчание.
И само в погледите ви се нижат светлинки на влак.

РЕПОРТЕРСКИ БЕЛЕЖНИК

1.

Това бе първата ми длъжност – репортер.
Бях млад и жаждата да видя всичко –
да го докосна, да го сторя свое –
ме тласкаше към нощните вагони...

Покрай прозореца се нижеха стърнища,
които някъде в далечината
горяха. Равнината се люлееше
и удряше в баирите талази
от пламъци.

Във джоба ми лежеше репортерският
бележник,
изпълнен с цифри и отчети, с гласове на гари,
а свит в поизбелялото си яке,
препасан със светкавици и „Лайки“
до мен седеше фоторепортерът.

Т

ой носеше във своите касети
стърнища, изкопи и камиони
с размятани брезенти. Кофражисти
лежах в лентите целулоидни,
наблъскани като в бараки тесни
и с тънък шум на станиол завити.

2.

Когато се завърнем в полунощ,
редакцията ще е будна. Фотографът
ще трака дълго в тъмната си стаичка
със бакелитовите вани. Ще се вият
под пръстите му лентите. И той ще окачи да
сърхнат
бърдата, релсите и камионите.

Тогава кофражистите ще разкопчат прашните си
ватенки,
по филмовите ленти ще поемат
като по стълба въжена – ще се наместят горе,
където щипката държи целулоида –
и ще изпушат по една цигара.

А аз ще седна да обмислям репортажа
и ще се спъвам между цифри и греди,
ще падат думите ми в изкопа, и аз ще ги изваждам,
подам приятелска ръка, за да ги поведе към листа.

Пред погледа ми уморен ще се люлее
огромното поле. Ще преминава
прозорче на кантон, далечна бариера
ще вдига геранилото си в небесата.
И изведнъж вагонът ще засвети
от слънчогледи... Цяла равнина
заспиващи слънца! Като че всички дни
тук златната си рожба са изпратили
да пренощува...

И сънят ми ще поеме
под нощните слънца.
Ще ги докосва с лакти. Те ще се разпалват,
разклатени от неговите стъпки.
Звънтене на разбудени пчели
ще лепне като паяжина по лицето ми.

И аз на нея ще нанижа първия си стих...

КАМЕНОЛОМНА

От сутрин до вечер той седеше в каменоломната.
Камъните приличаха на него – сякаш бяха братя, –
като него слизаха с бавна походка,
когато ги откъртваше ломът,
като него спяха на пладне, легнали ничком
и гущери зеленееха в тяхната сянка.

Половин век беше дялал павеа –
и шосетата пътуваха между хълмовете
със сиви огърлици – подарени от него.

Половин век беше дялал стъпала на къщи –
и камъкът говореше с неговия глас,
когато се качвахме към вечерята и към пукота
на огнището.

Половин век беше дялал чешми
и беше заселвал в техните чучури песен на птици.
Славей кацваше на дланта ни, когато се
навеждахме да прием.

През тия години успя да спечели само
една риза от камък. Уши му я длетото
с конец от звуци. Той я носеше, и
скряща от слюда, говореше с гранита –
и думите му скриптяха от сивия прах,
полепнал по тях и по ръцете му тежки...

Но човекът, който изглежда каменен,
изведнъж се ослушва:
пукнатините на каменоломната вървят
към сърцето му –
вървят неумолимо. Длетото се люшва
и пада безмълвно до своя звън скъсан.

Шосетата люлеят сивите си гердани,
а човека го няма.
По стъпалата на къщата детски вик слиза,
а той го не чува.
Под чучурите звъни луната и горите танцуват,
а той ги не вижда.

Трева върви по неговия гроб –
на пръсти, за да не го събуди –
и спомнили си за него, вдън планината,
щурците къртят с лунни длета
каменоломната на мрака.

КОВАЧНИЦА

Ковачницата сивееше долу, до реката.
Сенки се удряха по стените. Чувах как духалото скрипти.
По жарките въглени подскачаше вятър
с почернели пети.

Желязото се виеше – меко като хартия.
Циганката люлееше огъня му върху своите бедра.
И виждах как в ъгъла едно циганче пие
от пръстена чаша
не вода, а зора....

Изстинеше ли пепелта, с усмивката на това момче
ковачът разпалваше сивото огнище.
Път над заспалия свят му проправяха звуците
на неговия чук.
Със сребърен сърп той люлееше дъждовните
стърнища
или къртеше мрачината със златен плуг.

А когато мъгли се степваха над Балкана
и дълго не можеше да се развидели,
по оградите пееха, от него изковани,
червени, огромни като слънцето, петли.

ПРИСТАНИЩЕ

По залез параходът ще отплава.
Ще се завърнеш вкъщи. И със тебе
ще дойде целият ехтеж на тоя
безкраен ден. Когато чупиш хляба,
през неговата пàра ще се сипят
зелените искри на оксигена
и болтовете остро ще скрипят.

Пристанищата цяла нощ не спят.
Там, между кранове и мокри котви,
се лута твойт глас. Под нечий чук
излита – и се връща пак, обречен
да бъде винаги на тоя кей.

Пътувай с прашна ватенка. Живей
под гръм на желяза. Подпирай своята умора
със сянката на мачта. Не мисли
за своя земен дял.
Друг път. И за това ще дойде време...

Един е дал картини и поеми
на бъдещето. Друг е сътворил
симфонии. А ти си се завръщал
с последния тролейбус в полунощ,
изпушвал си една цигара на балкона,
преди да легнеш и да скръстиш върху одеалото
ръце, гравирани от смазка и ръжда,
ръце работнически, раждали пътуване,
пристанища и кръгозор необозрим.

И някъде накрай света, сред шум и дим,
са свирели протяжно параходи,
за да ти пожелаят: „Лека нощ!“...

СЪЩНОСТ

На Николай Зидаров

И мокри дървеса. И мокри друми.
Каруци по разкаляния мост.
В скриптежа им и в бавните дърварски думи
шуми дъждът – висок и кос.

Села се хлъзгат по баирите и чезнат като ехо.
Да можеше до нечие огнище да поседнеш уморен
и заедно със мократа си дреха
да закачиш до огъня и тоя мрачен ден.
Да пийнеш глътка чай – и повален на ниската постеля
да спиш дълбоко
и насън това прогизнало поле да облечеш
в сребриста риза – изтъкана от градини разцъфтели,
и да я закопчаеш със звезди, искрящи като скреж,

звезди, които в тоя час се лутат над рида
подобно пътници, изгубени в дъжда.

НОЩЕМ

Светлини се люлеят, удрят се и отскачат
от прашните гуми, от карстовия бряг.
Безброй фарове прогарят индигото на здрача
и в лицето ти хвърлят сажди от мрак.

Трудно е нощем. Самота и умора.
Как би искал да настигнеш по безкрайния път
мигновена усмивка или спомен за хора,
обичани и забравяни.

Но само доловёте своите черни въртопи въртят.
И вързан над кормилото, палячо с побеляла брада
кръгом се обръща, челото си въси
и до стъклото се гуши снимка на кинозвезда,
тръгнала на път, без да се обади на мъжа си.

С деколте широко, сякаш отива на премиера,
с платинов кичур, който над очите ѝ пада,
тя се покланя пред завеси на оранжеви гроздобери,
клисури ѝ ръкопляска с пъстървени водопади.

А зад нея, като ек на прииждаща буря,
се срива чакъл, подскочат варели
и пука с ръждиви ребра арматура,
сякаш някой в невидима мишена се цели...

Утре ще се избъръснеш. Ще си сложиш риза бяла.
Косата ти прашна под гребенчето ще пращи.
Ще поканиш на обед своята спътница.

И когато слезе вятър над превала,
нежно с палтото си ще я наметнеш ти.

Долу в ниското, до някоя желязна грамада,
един клен ще святка със своя кислород
и стари ханчета ще пият лимонада,
замижали срещу слънцето в знойния ден.

КОРЕН

Сънувам пътища, през мен текат реки,
търкалят камъни, люлеят отражения на птици
и сутрин свирката на влака из берковските лъки
отронва не роса, а светлина от моите зеници.

Каква е тая сила на кръвта, която все ме връща
при гласове и образи, превърнати на глина,
при люляка, надникнал в спомените на една
далечна къща,
където моята момчешка снимка се усмихва върху скрина?

Вървя по думи и по стъпки, никнали край коловоза,
вървя по сенки на ръце и облаци, засявали браздите.
Какво ще ми дадеш, поле? Едно прозорче – като роза
разцъфнало от утрото? Или с кънтене ековито
ще приближат приоблачните водопади – да измият
лицето на деня, закрачил с мен?...

Не искам нищо в тоя час. Над изворите сведен
твойто утро пия
и свят ме прави ореол от клони, в глъбината отразен.

И тъй ще бъде до мига, когато гороломен вятър
със листопада си над кръгозора сив ме завърти
и аз поема, стар като звездата,
която в тежък час върху клепача ми трепти.

ЗАСЪХНАЛ МЕД ПО УСТНИТЕ

КИПАРИСИ

Чух вечерта да разговаря с кипарисите
пред входа на хотела:
„Все още ли не сте заспали?
Послушните дръвчета и децата
си лягат рано, за да порастат...“
Помислих си, че кипарисите я слушат със досада
и продължават да вървят по дюните,
загледани в морето.
Надникнах през прозореца:
те се събличаха, изтеглили към небесата като риза
шумът на своите листа –
и се навеждаха да го оставят върху пясъка.

Ти също се събличаше.
разклатила с ръце спокойствието на прозореца.
Сънят поемаше сребристите ти рокля
и я надипляше по облегалката на стола.
Морето хлъзгаше на тласъци върху стъклото
огромни облаци – сияние на пяна.
Морето очертаваше с отблясък на звезди
безмълвното ти приближаване към мене.

Наставаше часът на звездоброеца.
Ръцете ми се вдигаха –
да те свалят от небесата.

КАЗИНО

Засъхнал мед по устните. В дланта ми – глухота.
Аз викам лятото, а то не отговаря.
И с неочаквано избухване, когато светне фара,
пред мен се вдигат и кръжат листа.

Кой ще ми върне утринния дъжд, засветил
в твоята следа?
Кой ще ми върне нощните пристанища водир веслата?
Кой ще ми върне птицата, която с перушина златна
сега гнездо си вие върху сънищата на града?

В казиното заглъхва някакво безкрайно болеро.
От проснатите мрежи отражения на облаци се сщеждат
и върху скърцащия кей рибарите нареждат
следи от пяна и кошове със подскачащо сребро.

Назад не се обръщай и вика на ветровете заглуши.
И заглуши свистенето на пясъка, на юг понесен.
В душата ти какво се ражда? Песен ?
Седни и с капки дъжд върху прозореца я напиши...

БАИРИ

Баирите, опрели гръб ó гръб,
вечерят. От големите им длани
се ронят дребните трохи на звездопада.

И огън, стъкнат от мълчание, гори.

Танцувай с неговия пушек тънкоствол,
извивай се във гъвките му ръце
и нека облаци със сребърни пантофи те обуват.

Аз ще се спра до бързея и ще му дам
съня си. Той ще стане също сребърен
от гъстия водовъртеж на мрените.

Танцувай – цялата от музика и далнина!

В безкрая моят поглед ще те съпровожда,
ще се държи за бялата ти дреха –
да не изчезнеш в нощното небе.

Баирите смълчани ще те гледат
и ехото на стъпките ти ще тече п
о глинените им лица.

Те са видели малко чудеса.
Защо да им разказвам за смъртта на огъня?

ВЪРВЯЛ СЪМ САМ

Вървял съм сам из непознати градове
и подир мене неотстъпно са вървели
опушени пристанищни хотели
и лекостъпни нощни дъждове.

Витрини, целите в огледала,
на завет са ме приютявали под своя свод опалов.
Усмехнати и ласкави до мене са стояли
високобедри манекени със коси от виолетова мъгла.

Но те са ме забравяли, когато съм се връщал у дома.
Мостовете еднички нощем са въздишали за мене
и дъждовете са ми пишели по небесата свечерени
безкрайно дълги есенни писма.

СТРУНИ

Как пееше китарата под твоите ръце,
как се люлееше, огледала снагата ти –
с капризната извивка на бедрата,
със синия колан на твоя кръст –
екватор, покрай който моята ръка е плувала
към свечереното море на нежността.

Магнитофонът хващаше във въздуха сияещата нишка
на твоя глас – и я навиваше, и я отливаше
в едно голямо, пълно с негa слънце.

Кръжеха небеса, подвластни на очите ти,
и лястовици биеха криле във тяхната синевина.

Какво ли ще ми кажеш днес, когато на стена от вятър
и чужди гласове виси китарата, за мене плакала и пяла ?
Да се посгрея ли на слънцето, където е погребан
гласа ти? И да разплета ли нишките,
в които твоята душа сияе?
Или да не докосвам белия клавиш,
защото там, на ролката, навит като змия
ще ме погледне споменът и шумолейки
ще запълзи към моето сърце...

РАНА

Стрелбището въртеше своите оранжеви спирали.
Камилите вървяха, натоварени с очакване.
Една лакирана девица вдигаше ръка от тенекия
и ни подаваше бонбон или цигара.
Лъвът се мятеше, ударен във сърцето.
Красивата стопанка на стрелбището
го галеше по гривата
и той, скриптейки със ръждивите си стави,
отново лягаше, за да дочака нашия куршум.

Ала очите на стопанката люлееха ръцете ни
и изстрелът отиваше на халос...

Ах, ние бяхме юноши, които пушат стръвно
трофейните цигари с позлатен мундщук
и си отиват в полунощ,
улучени от погледа на тая непозната – дяволски зелен,
искрящ от лампите под навеса.

Кървяха раните ни.
Нямаше ли кой да ги превърже
с прегръдката ѝ – гъвкава, магнитно-синя,
зовяща и изчезваща?

Във парка по олющените пейки
седяха сенки на дървета и се милваха.
И жерави невидими, изстреляни от вятъра,
се удряха в луната – и екът им
се сипеше върху брезента на стрелбището.

ПЯСЪК

Твоята дреха бе сянка от ято голямо.
Помня как мълком се хлъзна по бялото рамо,
как се надипли на пясъка птичия вик.
Твоите устни разпалваха утро над мене
и ни люлееше тласък на бризи солени,
и под дъха ни течеше безкрайният миг...

Дюни свистящи, не мятайте своя камшик!

В мрежите привечер бият опашка комети
и ги прогарят. И вихром се вдигат в небето.
Вече морето е сиво и страшно само.
И дъждовете вървят и четат по баира
златните думи на твоята чезнеща диря –
твоего сетно писмо.

ДАЛЕЧНО

Погледът бягаше като искрица след влака.
Нейде дълбоко кънтяха мостове в нощта
и се изтягаха – чезнейки – и се въртяха
дългите северни дюни, селата в степта...

Утре, когато очите ми пак те подирят,
ще е дъждовно и сиво. Градът ще седи
между рибарските мрежи. Ветрища ще свирят
и ще подскачат весла над оловни води.

Но озарило съня ти, ще мине отново
(както минава по облак отблясък на фар)
тихо прозорче на влак. И ехтящи мостове
с арки от дъжд
ще се вдигат над залива стар.

Ти ще поемаш по тях, за да стигнеш до мене,
но ще оставаш в балтийския мокър мрак
много далече – следа върху дюни студени,
искрица след нощния влак.

ВЕЧЕРНИЦА

ВЯТЪРЪТ

На Вѣтъо Раковски

На колко е години вятърът? Не мога да ви отговоря.
Видях го да върви по пътя с брада от есенна мъгла.
Навярно нечий поглед търси, защото вглежда
се нагоре,
където, стръмни за нозете му, се извисяват стъпала.

Не знам дали ще срещне близък сред тия домове огромни
със тъмни шахти, сред които неспирно асансьор скрипти.
Не знам дали, съзрял го, някой ще му отвори,
ще си спомни
кой като неочакван странник стои до нощните врати...

А аз го помня млад и весел. Тогава над челото лисо
се вееха коси от екот и синева на небеса.
Той пиеше зората с чаши на манастирски кипариси
и плачеше до коленете на белостволи дървеса.

Той бе един бохем сърдечен – като старинните поети –
раздаде щедро всичко свое, дори прашинка не спести...
Кажете му другарска дума, във къщите си го пуснете
и малко място му сторете там, дето огънят пламти.

ЕСЕН

Додето покрай нас е обикалял
гласът на огъня, додето във бакъра бял
набъбналото мляко е цъфтяло
и по звънците летен дъжд е пял,
додето сме се взирали в дерето
през арките на конски стремена
и плясъкът на ястреби в небето
е падал върху сребърни руна –

от ридовете слязла есента
и позлатила тежката овчарска гега...
Мостовете броят прииждащите стъпки на нощта.
Овчарят е заспал. И вместо него
вихрушка облачното стадо стриже.
Петел плющи над каменния дом.
И ясени – като лисици рижи –
край пътя се прокрадват мълчешком.

ТОГАВА

Не знам Арарат ще сияе ли цял виолетов
от облачни сенки, които пътуват на юг,
но в дим на огньове пред мене ще плува
полето и аз ще вървя не по есенен път, а по звук
на падащи листи, на стъпки, които се губят
под плуг на планинец, под бавен скриптеж на врати.
И поглед случаен, край мене прелитащ и влюбен,
във своята синя вихрушка ще ме завърти.

Не искам хотел с полилеи, с разкошни балкони.
Прозорче ми дайте, в което се ражда луна,
в което се вижда как облаци слизат по склона
и в двора отсрещен екливо плющи пелена,
в което се вижда как тънка лозница люлее
ластари от здрач и плода и със сън е налян,
как иде от много далече и чезне под нея
с библейски коси над челото Мартирос Сарян.

ГАЛАКТИКА

Обичах тоя дом с прозорец бял, изпълнен
от планини. И гледах късно вечер
как старата черница до балкона
започва неусетно да расте,
да се люлее, дърпана от мрака,
и да замрежва с клони цялото небе.

Тя ставаше безплътна като дим,
дори от моя дъх се полюляваше – и горе,
на най-високите ѝ клони, светеха
петли – оранжеви, бакъреночервени
и виолетови.
Дървото ги люлееше и ги докосваше
до отраженията на реките – там,
по облаците. Вдън небето се разпалваше
една галактика, от никой звездоброен неоткрита.
И пеещи съзвездия пътуваха
над моите очи, над тия фантастични клони.

Оставах буден цяла нощ, защото се боях,
че призори черницата отново ще се спусне
на двора – прашна, най-обикновена,
и някоя жена към нея ще потътри чехли,
за да провеси своето сивеещо пране.

Зората беше мой приятел и се бавеше.

ВЕЧЕРНИЦА

Вечернице, дай да затопля с дъх премръзналите ти ръце...
Гората се съблича за любовната си нощ със вятъра.
И шал от листопад си взима.
Високо на баира, до самите облаци, едно селце
от прежда на пътеки си плете фланела
за прииждащата зима.

Ще мога ли и аз такава дреха да си облека,
когато дойде мраз? Да ме затоплят стъпките и говора на хора,
да расне над душата ми една река
и с листи-бързеи да шумоли в простора?

Или ще слезе остър мрак над кестеновите поляни,
и ти – с една усмивка озарила моя праг,
зад облак ще залезеш – и в дланта ми само ще остане
перо от чезнещ вик и шум на безпощаден сняг?

ЖАЖДА

Неведнъж, оглушал от къртенето на нощния влак,
съм слизал ва някоя непозната спирка,
скътана между прашни салкъми и царевици –
и съм усещал непоносима жажда.
Търсел съм в тъмното стубел или кладенче,
търсел съм капчица в конска следа
и шуртящото шумолене на прегорели треви
още повече е разпалвало моята жажда.
Изведнъж съм съзирал геран до някоя окосена люцерна.
спускал съм се към него, сподирен от пукот на косенйна,
но съм виждал как въжето люлее над мене
спомена за отдавна изчезналата кофа.
Тогава съм протягал ръце към нощното небе
(може сънен да съм бил, може луд да съм бил от жажда),
завързвал съм луната за прерязаното въже
и съм я спускал към просветващото дъно.
Пиел съм, примижал, водата се е стичала по брадата ми,
чертаела е тъмни ивици по прашните ми обувки
и съм усещал на гърлото си
мълчаливото докосване на някой заспал облак...

ЛОЗЯ

Мълчание на глинени баири
се полюлява в шепите. Лозята слизат
през синори от облаци – червените лозя,
които всичко са раздали и от всички са забравени.

Селата са приседнали до бъчвите.
Виното ги люлее – и очите им
залитат – тръгнали да кажат тиха и сърдечна дума
на старите лозя.
Залитат и се връщат при огнището.

Едничък есенният дъжд минава
през самотата на лозите,
разгръща шумата и търси да открие
забравен грозд.

Ти си го виждал осветен
от фарове на камиони. Той държи
в ръката си голяма, бистра чепка,
жужаща от пчели. А може би това е
съзвездие, което се люлее
от вятъра? Не можеш да го зърнеш ясно,
защото прашното стъкло е замъглено
от дишането на шофьора.

Пчелите, будната душа на старите лозя,
жужат в нощта...

ПЪТ БЕЗ ЧУДЕСА

БАЛЕРИНИ

Музиката расте, музиката се вне
по прашни декори, по картонени сталактити
и като сенки на птици, дошли от далнините,
над нас кръжите вие.

Сподиря ви прожекторната луна
и в нейния огромен магнит се мятат –
между небето и земята –
нозе от вятър, длани от тишина...

А аз си мисля за отлитащия празник.
Виолончелото ще се облегне на стената и ще задреме.
Диригентът ще се поклони на нощта, своя фрак ще снесе
и стъпките му ще останат да се лутат в залата празна.

Вие също ще снемете сребърните си дрехи
и пищните корони с лъжлива позлата,
и във вашите гримьорни ще влезе с мъглата
на нощните улици студеното ехо.

Огледалото ще посивява, когато своите делнични палта обличате.
По самотните тротоари ще ви съпровожда до вкъщи снега...

Ще има ли кой да събуди Едгар Дега,
за да спаси нежността ви, остаряващи момичета?

ХОТЕЛ

Хотелските врати ще се затворят.
Балконът с рой врабчета ще цвърти,
ще се опитва да лети. А горе,
в пролуката над покривите, ти
ще виждаш залива – студен и бавен,
с безлюдни пясъци, с безмълвен небосвод.
Придържайки се за комини мокри, ще се приближава
към теб викът на сетния вечерен параход.

Ще го посрещнеш и ще слезете двамина с асансьора.
По тесни улички, със сводове от мрежи
и от весла, ще тръгнеш да си поговориш
с кръжащите съновидения на чайките. И нечий
поглед нежен
ще те докосне по къдриците. Ще се обърнеш.

Лятото върви насреща.

Като момче, обикнало за първи път,
ще те прегърне мълчаливо. И под неговата длан гореща
задъханите ти слова ще закръжат.

Ще стигат облак, ще докосват птици,
ще святкат луди риби покрай тях
и ще тече по твоите ресници
на лятото ликуващия смях.

И ти ще обещаващ да му пишеш
писма, шумящи от вървеж на дюни –
както на мен си обещавала. И ще мирише
на далнина лицето му, когато те целуне.

Хотелите отсреща ще заспиват.
Ще се люлее на среднощните часовници гласа
върху ека на стъпките. И ти, когато си отиваш,
ще видиш горе, до самите небеса
как някакъв чудак в пижама на раета,
затворен в есенната си печал,
подрязва лунен резен, свежда се над парапета
и плюе семките върху града заспал.

ПЪТ БЕЗ ЧУДЕСА

В памет на Юлиан Пишбош

Поетът може да измисли странни строфи,
дъх да даде на камък и звезда.
Ала не може да измисли лек
за своето сърце, което чука по вратите на смъртта,
подобно пътник, без подслон останал,
не може да извика на последния си час:
„Почакай...”

И потегля, без да има време
да попритегне възела на старата си вратовръзка,
да сложи няколко монети в джоба на жилетката.
Обръща се. Над Висла вече мръква
и в далнината, тръгнали през бродове и ниви,
селцата се събират да запалят за душата на поета
високи свещи от вихрушки и тополи.

Какъв безкраен и печален час...

Люлян от ветрове и от дихание на подмоли ронливи,
върви поетът бавен и замислен.
И някъде издън горите полски
се мярка шлиферът му избелял...

Той носи върху раменете си гнезда
на лястовици. Той е обкръжен
от ореол на полет и на песен.

И пука под нозете му плачът на неговата дъщеричка.

ВИК

Отдавна са запътени към тебе моите думи.

Смалявах се пред очите ми и – ги изгубвах,
когато преминавах през прага на небето.
Ще те намерят ли? Дано не бъде късно...
Ще могат ли сред хиляди прозорци да открият
оная светлинка, която пада
над болничното ти легло, над недочетената книга
и над шишенцата с лекарства, дето някакъв разсеян
аптекарь
е забравил да налее капчица надежда?

Прозорецът се люшка и разклаща по стената
димни отражения
на градове, запалени от залеза –
тревожни градове, които чакат
пожарната команда на нощта.
И между тях пътуват моите думи.
Ще те намерят ли? Дано не бъде късно...

Какви безкрайни есенни мостове
се нижеха под нас – и бавната река
се мъчеше да отнесе в небитието техните огърлици
трептящи,
но аз ги сбирах в шепите си. Те течаха
по склоновете на нощта. Но аз ги нижах пак
и ги протягах
нагоре към очите ти зелени.
А виждах там свистящия летеж
на птици чезнещи. И нищо друго.

Ти с тях безмълвно се отдалечаваше
от мене, от реката, от нощта.
И се усмихваше, за да не кажеш сбогом...

Ах, няма ли най-сетне да угасне
неоновата лампа под прозореца –
тоя огромен термометър на нощта?

Температурата расте. Не чуваш ли вика ми?
Ти бълнуваш.
Как сладко те люлеят отраженията на среднощните
мостове!

По бродовете преминават светлини на самолети
и като въглени угасващи свистят.
Там, в корените, твоето лице ми се усмихва.
Там, в корените, мълчаливо се събужда р а к ъ т.

Герданът на мостовете се къса в шепите ми –
и звънейки
се пръсва върху болничния под.

ЖИВЕЕШЕ ПРЕДИ ГОДИНИ

Живееше преди години мой добър приятел.
Той бе честит човек.
Умееше по детски да се радва
на най-обикновените неща:
на стъпките по стълбата,
които известяват нечие пристигане,
на празната бутилка до стената,
върху която някога ръцете на една жена
са разцъфтявали,
на пукащите въглени в отсрещната хлебарница,
дори на есенната меланхолна нощ,
която чупи в шепата си аспирин на луната.

Понякога дохождаха приятели – да поседят
и да побъбрят. Пиеха кафе,
гадаеха по чашите. И в полунощ
си тръгваха по есенните улици.
Говореха за странностите и за самотата
на тоя стар чудак. А той ги гледаше
от своето прозорче и след тях
вървеше неговата тиха и добра усмивка,
за да ги изпроводи до дома им.

КАТО МЕТЕОР

Внезапно като метеор в нощта се врязва самолетът.
Звезда ли го взриви?
Или огромните ръце на вятъра?
Откъртиха свистящите му перки,
за да ги шибнат по лицето на безкрая?

Напразно над антените на нощните летища
се мятат молещият вик на радиовълните.
Напразно свети над пилотската кабина
тревожното табло:
„Коланите стегнете!
Не пушете!“
Напразно! Небосводът вече пуши
с огромно цигаре от алуминий.

Пилоте, няма призори
да замъглиш с дъха си огледалото в антрето.
Виж мечето на твоя син избяга
и във хралупата на облака се сви.
И стюардесата със пръстена годежен
облича рокля сватбена – от дим, –
а две звезди придържат шлейфа ѝ безкраен.

И диригентът, който се завръща
от дълги пътешествия над океана
и като плисък на вълни го съпровожда
ек на оркестри и концертни зали,
ръце издига, ала се докосва
до пламък.

Над него облаците изведнъж замират
и чакат знака му, за да запечат
ехтящия си реквием.

Стоят в безкраен ред. И алуминият стопен
прогаря фраковете им огромни.

ЖЪТВЕНА НОЩ

Ти запъхтян отвън дотича: „Вижте!
Светулките!“ И разговорът спря.
Отдолу, откъм нощните стърнища
едно сияние се извиси и ни огря.
То приближаваше. И над изпрашените листи,
над сенките от градската луна
се залюля прозрачна фосфорносребриста
мъглявина.

И ние, много чудеса видели,
познали гибелта на пориви и на слънца,
застанахме до пътя занемели
и се усмихваме като деца
на жътвената нощ и на внезапното откритие,
че тоя труден век към нас добър е бил:
той много пепел е оставил във душите,
но нещо свидно в тях е пощадил..

И тръгнахме по жътвения път безгласен –
ведно с пленената, пулсираща искра,
понесли в тишината на дланта си
една вечерница, една зора.
Горите се люлееха, в безкрая извисени,
и чезнеше, разпалвайки нощта,
едно – дошло от вечността – знамение
на непогубената красота.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪРЦЕБИЕНЕ

Сълза на перото / 3
Кръг / 5
Неизпратено писмо до Янис Рицос / 6
Испания / 8
Археология / 10
Безсънни градове / 12
Патетичен сонет / 13
Сърцебиене / 14

ПОКРИВ

Дом в планината / 17
Покрив / 18
Вар / 19
Глина / 21
Постеля / 22
Слънце / 23
Брадви / 24
Буря / 26
Предметите / 27
Предградие / 29

КАМЕНОЛОМНА

Леярна / 31
Репортерски бележник / 32
Каменоломна / 35
Ковачница / 37
Пристанище / 38
Същност / 40
Нощем / 41
Корен / 43

ЗАСЪХНАЛ МЕД ПО УСТНИТЕ

Кипариси / 46
Казино / 47
Баири / 48
Вървял съм сам / 49
Струни / 50
Рана / 51
Пясък / 53
Далечно / 54

ВЕЧЕРНИЦА

Вятърът / 56
Есен / 58
Тогава / 59
Галактика / 60
Вечерница / 61
Жажда / 62
Лозя / 63

ПЪТ БЕЗ ЧУДЕСА

Балерини / 65
Хотел / 67
Път без чудеса / 69
Вик / 71
Живееше преди години / 73
Като метеор / 74
Жътвена нощ / 76

КАМЕНОЛОМНА

Иван Давидков

Редактор: *Петър Алипиев*

Художник: *Иван Кьосев*

Худ. редактор: *Иван Кенаров*

Техн. ред.: *Константин Пасков*

Коректор: *Паунка Камбурова*

Дадена за набор 25. X. 1971 г.

Подписана за печат 10. I. 1972 г.

Излязла от печат 20. II. 1972 г.

Темат. № 2297. Лит. гр. IV

Издат. № 763

Формат 32/84X108. Тираж 1100

Печ. коли 5,75. Изд. коли 4,36

Българска 1 издание. Цена 0,96 лв.

Държавно издателство – Варна

ДПК „Ст. Добрев-Странджата“,

Варна. Поръчка 184/1971 г.